

Demografski razvoj Pirana s poudarkom na (neformalnem) popisu prebivalstva krajevne skupnosti Piran v letu 2020

Ivica Pletikosić

Humanistično društvo Histria; Koper, Slovenija
pletikosic.ive@gmail.com

Izvleček

Pričujoči članek vsebuje dva cilja. Prvi je predstavitev demografskega razvoja najstarejšega kontinuirano poseljenega naselja na ozemlju današnje Slovenije. Drugi cilj pa je ugotoviti razhajanja med številom stalno prijavljenih prebivalcev v mestu in številom oseb, ki v mestu dejansko prebivajo oz. živijo. Število dejansko prebivajočih oseb v Piranu je bistveno nižje od števila stalno prijavljenih prebivalcev, saj uradni statistični podatki ne odražajo realne demografske slike mesta. Razhajanje se je v zadnjih desetletjih povečevalo predvsem zaradi rasti sekundarnih prebivališč. Piran se sooča z dolgoročnim procesom depopulacije kljub formalno stabilnemu številu prebivalcev.

Ključne besede

Piran, popis prebivalstva, demografija, stanovanjski trg, sekundarna prebivališča

Prejeto
14. 5. 2024

Pregledano
20. 10. 2025

Sprejeto
14. 1. 2026

Objavljeno
9. 3. 2026

Demographic development of Piran with an emphasis on the (informal) population census of the Piran local community in 2020

Ivica Pletikosić

Humanistično društvo Histria; Koper, Slovenia
pletikosic.ive@gmail.com

Abstract

This paper has two objectives. The first is to present the demographic development of the oldest continuously inhabited settlement in the territory of present-day Slovenia. The second objective is to identify the discrepancy between the number of permanently registered residents in the town and the number of people who actually reside or live there. The number of people actually residing in Piran is significantly lower than the number of permanently registered residents, as official statistical data do not reflect the city's real demographic situation. The discrepancy has increased in recent decades, mainly due to the growth of secondary residences. Despite a formally stable population size, Piran is facing a long-term process of depopulation.

Keywords

Piran, population census, demography, housing market, secondary residences

Submitted
14. 5. 2024

Revised
20. 10. 2025

Accepted
14. 1. 2026

Published
9. 2. 2026

DOI: <https://doi.org/10.18690/rg.21.1.1-26.2026> | CC-BY, text © Author, 2026

1 Uvod

Nekega zelo vetrovnega dne na prelomu stoletja (10. 1. 1896) je linijski parnik na progi iz Pulja v Trst plul ob zahodni istrski obali. Najprej se je ustavil v Rovinju, pozneje pa še v Poreču, kjer so se na ladjo med drugimi vkrcali tudi škofje, virilisti v Istrskem deželnem zboru (regionalnem parlamentu).¹ Po večurni poti od JV proti SZ (smer Dinaridov) je kapitan parnika pri savudrijskem rtu ladjo obrnil za 90 stopinj proti SV oz. končnemu pristanišču – Trstu. Zardi (pre)močne burje, ki je kot ponavadi pihala s SV, je ladja pravokotno udarjala na velike valove. Tej nevarnosti se je kapitan ognil tako, da je zavil v varen piranski pristan (zaliv) in zaključil s potovanjem. Premožnejši so poiskali prenočitev v mestu, revnejši pa so prespali na ladji.

Škofje pa so nekako morali do Trsta. V protislovansko in protiavtstrijsko (protidržavno) razporejenem najbogatejšem mestu v Istri (Piran pien de pan)² slovanski cerkveni dostojanstveniki niso mogli najeti niti enega konja. Noben Pirančan jim ni hotel ponuditi niti osla. V Izoli se jim je zgodilo isto. Tako so škofje peš, po orkanski burji in hudem mrazu korakali vse do Kopra. Šele v glavnem mestu Istre so državni uradniki-uslužbenci škofom priskrbeli prevoz do Trsta. Dogodek ni ostal neopažen (in pozabljen) in država se je Pirančanom pozneje sladko (ali bolje rečeno, slano) maščevala.³

Ta zgodba ni predstavljena zaradi trpljenja ubogih škofov, temveč zaradi odločitve kapitana parnika. Vedel je, da bi z nadaljevanjem plovbe v danih pogojih (oz. razmerah) ogrozil varnost ladje (ter potnikov in blaga na njej) in to, kar je vedel on, je vedelo tudi na tisoče kapitanov, ki so po Jantarjevi poti pluli v tisočletjih pred njim.

Ves ta uvodni del je v bistvu zagovor teze, da je bil Piran rezervno pristanišče prazgodovinske (A)Egide v času močnih burij. Torej, da sta bili naselji obljudeni sočasno, le da je Piran (A)Egido preživel. Njeno vlogo je s prihodom Rimljanov prevzelo novoustanovljeno mesto Tergestum. In od takrat (pa vse do sredine 20. st.) je bil Piran zaradi enakih razlogov rezervno pristanišče Trsta. (A)Egida je obstajala, še preden so

¹ Škofje in drugi slovanski zastopniki (Avgust Jenko, Josip Kompare, Simon Kozulić, Matko Mandić, Vjekoslav Spinčić, Andrej Stanger kot deželni podkapitan, brata Dinko in Matko Trinajstić). Fran Barbalić, Narodna borba u Istri od 1870 do 1915 godine, JAZU, Zagreb, 1952. Ogromno podatkov še v: Deželni zbor Mejne grofije Istre (1861–1916), *Histria documentum* III, Koper, 2011.

² Če odmislimo Pulj, ki je po izgubi Benetk in Benečije zaradi enormnih državnih investicij (vojaška luka, ladjedelnica, železnica...) hitro zrastel v največje in najpomembnejše istrsko mesto. Glede na dohodek na prebivalca pa je po avtorjevem prepričanju primat ostal Piranu.

³ S slanim maščevanjem je mišljeno podržavljenje privatnih Sečovelskih in Strunjanskih solin v letih 1905–6. Tako so se Habsburžani oddolžili Piranu za vročo jesen leta 1894 (in za trpljenje škofov, ki je bilo v tej zgodbi bolj sekundarnega pomena).

Egipčani začeli graditi piramide in to je čas, v katerem lahko iščemo začetke zgodovine (naselitve) našega mesta.

2 Gibanje števila prebivalcev do sredine 19. stoletja

Prostor za naseljevanje se je v Piranu skozi vso zgodovino kraja pridobival z nasipavanjem morja.⁴ Ustvarjena troedinost utrjenega griča ter naselbine in njenega pristanišča pod njim je bila dovolj dobra osnova za uspešen razvoj naselja na rtu (špica-punta). To potrjujejo rimski ostanki na ozemlju občine.⁵ Ob tem ne gre prezreti Suičeve ugotovitve, da so imela vsa zgodovinsko pomembna naselja Istre svojo predrimsko histrsko-kaštelirsko fazo.⁶

Osnovno merilo uspešnega razvoja pa je število prebivalstva. Čeprav viri tega podatka v tem času izrecno ne omenjajo, predvidoma ni napačna domneva, da je obljudenost počasi, a vztrajno naraščala. O tem pričajo tudi legende iz časa poznoantičnega preseljevanja ljudstev. Romansko (ali/in romanizirano) prebivalstvo iz ogroženih mest v notranjosti celine je bežalo v mediteranski prostor, oblegani meščani iz obalnih mest pa so se z ladjami reševali in odhajali v bližnje obljudene kraje. Tako naj bi se (po legendi) del prebivalstva Ogleja pred Atilo umaknil v Piran.⁷ Po zlomu (zahodnega) Rimskega cesarstva so Istri vladali Ostrogoti (476–538). Sledili so jim Bizantinci, ki so z izjemo kratkega langobardskega gospostva (751–774) Istro držali četrto tisočletja (538–788).

V to obdobje sega prvi (ohranjeni) zapis imena mesta (Piranon, *Cosmographia Anonymusa* iz Ravenne, 7. st.). Bizantinskim cesarjem ni uspelo obnoviti rimskega imperija, ker so bila priseljena ljudstva premočna. Zato so se na vzhodnem Jadranu osredotočili na varovanje pomorskih točk (pristanišč, ponavadi približno dan plovbe oddaljenih), ki so jim omogočale pomorsko in trgovinsko prevlado.⁸ Piranski »castrum« je bil ena izmed teh točk.

S frankovsko osvojitvijo Istre (788) so Pirančani začeli spoznavati kontinentalni fevdalni sistem (952 postanejo del nemškega cesarstva), ki je mestno samoupravo omejeval, kolikor je le mogel. Zadnji fevdalni omejevalci piranskega samoupravljanja so bili oglejski patriarhi (oz. njihovi gastaldi), od 1209 istrski mejni grofje. Ti so bili dovolj daleč in dovolj nemočni,

⁴ Kjer je danes ravnina, je bilo v prazgodovini morje.

⁵ Maša Sakara Sučević, Tri prazgodovinske naselbine na slovenski obali, *Annales* 18, 2, Koper, 2008, str. 444; Elica Boltin-Tome in Snježana Karinja, Grubelce in Sečoveljska dolina v zgodnjem rimskem času, *Annales*, 22, Koper, 2000, str. 481-510; Damjan Snoj, De pavone. Ob najdbi fibule iz Pirana, *Annales*, 3, Koper, 1993, str. 67-72; Marko Stokin, Kontinuiteta poselitve v mestnih jedrih Kopra, Izole in Pirana, *Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre*, Ljubljana, 1993, str. 29-35 ali bolj kratko in jedrnat v *Enciklopediji Slovenije*, 8 del, Ljubljana, 1994, str. 344; Stane Bernik, Koper Izola Piran, Ljubljana, 1968, str. 129-130;

⁶ Mate Suić, *Antički grad na istočnom Jadranu*, Zagreb, 1976.

⁷ Po legendi so begunci iz Ogleja ustanovili Benetke, iz Emone Novigrad, iz Epidaurusa Dubrovnik (novejše raziskave kažejo, da so se le preselili v najbližji naseljen in utrjen kraj) ...

⁸ Talasokracija.

da se je mesto lahko upravljalo samo,⁹ vendar se je moralo tudi samo braniti. To pa je bilo kraju z največ 2000 prebivalci težko opravilo. Zato so se Pirančani odločili za podreditev Beneški republiki, saj so v krilatem levu videli najboljšega zaščitnika svojih interesov oz. načina življenja.¹⁰ Na to potezo so se tudi dobro pripravili. Leta 1274 so kodificirali svoje pravne norme (oz. sprejeli statut) in tako postali edini Istrani, ki so ob priključitvi Benetkam statut že imeli.¹¹ Prednost je bila v tem, da so Benečani Pirančanom statut (v bistvu stare navade in običaje, po katerih so živeli) potrdili (z minimalnimi spremembami zaradi novih okoliščin oz. nove oblasti), drugim Istranom pa vsilili.

Pet stoletij neomajnega in nenehnega podpiranja beneškega solnega monopola¹² (ne glede na tihotapljenje) je Piranu prineslo sloves najzvestejšega mesta in Benetke so to znale ceniti. Že v 14. st. so v Piran poslale paške solinarje, ki so domačine naučili izdelovanja petole in pridobivanja čiste, komercialne, bele soli¹³ (dvig dohodkov od prodaje soli), ter piranskemu ozemlju priključile Savudrijo in Kaštel (1421, zaščita Sečoveljske doline, solin in Piranskega zaliva). S tem je bilo Pirančanom omogočeno večstoletno nemoteno izkoriščanje geosinklinalne, sestavljene iz Sečoveljske doline,¹⁴ Sečoveljskih solin (sol) in Piranskega zaliva (ribe in plovba¹⁵). Rezultat je bil že omenjen, po vsej Istri znan rek: »Piran, pien de pan.«

Da se Piran v objemu Benetk (ali pod šapami leva sv. Marka) ni počutil slabo, spet pokaže rast števila prebivalstva. Ob podreditvi je v mestu živelo kvečjemu okrog 2.000 meščanov. Do začetka 17. st. njihovo število preseže 3.000, nekje na polovici 18. st. doseže 4.000 in čisto na koncu beneškega obdobja (ob koncu 18. st.) je pod piranskimi strehami prebivalo približno 5.500 oseb. Takšna, skoraj premočrtna rast prebivalstva je za istrske razmere nekaj (zelo) nenavadnega. Večina drugih istrskih mest ima krivulje, ki so jih vojne, lakote in kužne bolezni obračale navzdol. Na začetku 14. st. je imela Istra 100.000 prebivalcev, vendar so že

⁹ Trgovske pogodbe s Splitom (1192) in Dubrovnikom (1188), mir z Rovinjem (1210), oljne pogodbe z Benetkami (1254 in 1268), Veliki svet izglasuje statut(e) 8.7.1274, arengo (zbor svobodnih) pa jih potrdi 30. 12. 1275 in nenazadnje so tudi dožve pogoje v vdanostni listini iz leta 1283 meščani samostojno sprejeli.

¹⁰ Benetke so kot dedinje Bizanca mestno samoupravo (za razliko od fevdalnih gospodov) celo podpirale, npr. pri zapiranju velikega sveta (serrata). Politična varnost omogoči nadaljno rast št. prebivalstva; Janez Peršič, Pravni in družbeni položaj tujih bankirjev v Piranu (v 14. in 15. stoletju), *Zgodovinski časopis*, št. 39/4, Ljubljana, 1985, str. 335.

¹¹ V bistvu so statuti nastajali skoraj bolj zaradi potrebe po zaščiti kapitala kot ljudi. Ko je bilo ugotovljeno, da se (trgovski) kapital (naj)rajši zadržuje na statutarnih (s statutom pravno varovanih) ozemljih, se je njihovo število namnožilo. Bolj kot je bil kraj vezan na trgovino, prej je sprejel statut. Po tej logiki je bil Piran ob koncu 13. st. drugo (za Dubrovnikom, ki je statut sprejel leta 1272, le dve leti pred Piranom) najpomembnejše trgovsko mesto na vzhodnojadranski obali. Sicer je tudi piranski statut sestavil Benečan (Giovanni Campolo), vendar kot strokovni svetovalec delodajalcu (komuni), ne kot podesta svojim podrejenim (kot v drugih istrskih mestih).

¹² »essi tendevano ad assicurarsi il monopolio del commercio salifero« Emanuele Nicolich, *Saline di Pirano*, Trst, 1882, str.8.

¹³ Leta 1377, »ad usum Pag«, Nicolich, str.19.

¹⁴ Sečoveljsko dolino so kot najbolj(e) obdelan kos polotoka imenovali tudi »orto d'Istria«.

¹⁵ Odnos Piran-morje najboljše ponazorji Giuseppe Caprin v svojem delu *Marine Istriane* (Trst, 1889) v tretji opombi na str. 165: I Piranesi erano bravi ed ariditi uomini di mare. Salmon nella Storia moderna di tutti i popoli del mondo (Venezia, 1753, tomo XX), a pag. 295, dice di Pirano: »I suoi abitatori sono ottimi marinai, e nel dispregio del mare e delle procelle possono paragonarsi ai più animosi Inglesi.«

omenjene težave do polovice 17. st. zreducirale število Istranov na borih 40.000, obljudenost iz začetka 14. st. pa je Istra dosegla šele na polovici 18. st.¹⁶ Po tem viru je število Pirančanov najhitreje raslo v obdobju od 1771 do 1790. V teh dveh desetletjih se je število meščanov dvignilo za približno 1.000 oseb. Izgleda, da bi težko našli kraj v Istri, ki so ga vojne in kužne bolezni od začetka 14. st. do konca 18. st. prizadele manj kot Piran.

Čprav je bila prva avstrijska zasedba mesta kratkotrajna (1797–1805), so novi gospodarji le uspeli prešteti Pirančane. Po popisu iz leta 1803 je v mestu živel 5854 ljudi (92 % vseh občanov), na podeželju s Krasom pa 494. V tem obdobju je bil Piran drugo največje istrsko mesto (za Rovinjem – 10.195) s skoraj 1.000 prebivalci več od Kopra in samo Poreč je imel manj prebivalcev v agrarni dejavnosti.¹⁷

Med leti 1805–1813 so Avstrijci zamenjali Francozi. Napoleonovi administraciji je v tem času uspelo trikrat popisati Pirančane. Prvič v letu 1806. Takrat je mesto imelo 5524 prebivalcev, njegov teritorij pa samo 89, (Strunjan, Batifredo, vse tri Fornače, samostan sv. Bernardina, Fažan, Kortina, gostilna v Sečovljah, Mlini), Savudrija 169 in Kaštel 373. Dve leti pozneje so zabeležili 5.334 oseb v mestu in 101 na podeželju (Contrade esterne). Po zadnjem francoskem štetju (l. 1813) je v 860-ih piranskih hišah živel 5.953 oseb, v podeželskih (spet s Krasom) pa 746¹⁸.

Po Napoleonovem porazu in propadu nastopi v Piranu avstrijsko stoletje (1813–1918). Habsburžani so si že od Marije Terezije (oštevilčevanje hiš) prizadevali popisovati svoje (resurse) prebivalstvo, vendar jim je vloženemu trudu in času navkljub prvi moderni popis prebivalstva uspel šele leta 1857.¹⁹ Največji problem v, recimo mu, »predmodernem« obdobju so bili relativno nekompetentni izvajalci popisa (pijančki med duhovniki, veleposestniki, ki so zaradi lastnih koristi skrivali resnične podatke, nepismene vaške starešine), zaradi katerih je marsikateri podatek vprašljiv.

Značilnost tega obdobja je, da so avstrijske statistične publikacije (npr. *Tafeln*) objavljale podatke za »stadt« Piran, kar so mnogi napačno razumeli kot mesto Piran. Pojem »stadt« je

¹⁶ Egidio Ivetic, *L'Istria moderna*, Trst-Rovinj 1999 (glej grafikone na str. 68 in str. 108). Sedem let pozneje ocenjuje, da je imel Piran sredi 15. st. »un massimo di 3.500« (Istria nel tempo, Rovinj, 2006, str. 331). Škof Francisco Zeno je ob svoji vizitaciji leta 1661 mesto ocenil na 3.000 duš (Visitationes Generales Status Dioecesis Justinopolitanae sub Episcopo Francisco Zeno 1660-1680, Koper, 2012, str. 92). Podatek iz leta 1741 (La Provincia, 1.9.1872, št. 17, str. 1057) govori o 3747 prebivalcih na Terra di Piran (Kaštel 300, Savudrija 117). Tri leta kasneje pa škof Giovanni Colombani govori o 3994 dušah (2282 huomini e donne, 607 fanciulli e fanciulle adulte, 1015 bambini, infanti, 30 preti, 30 frati osservanti e conventuali, 30 ebrei, La Provincia, 16.9.1873, št. 18, str. 1320).

¹⁷ Ivan Erceg, *Struktura stanovništva i njegova socialno-ekonomska osnova u bivšoj Mletačkoj Istri (1803)*. Acta historico-economica Iugoslaviae, Zagreb 1982, tabela na str. 31. Uradni podatki, objavljeni za leto 1804 (Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787 (1804), Opisi, 3. zvezek, str. 183) omenjajo 5359 oseb v mestu in 82 na ozemlju od obzidja do Dragonje.

¹⁸ Francosko obdobje v Piranu je najbolje obdelal Almerigo Apollonio v svojem članku Una cittadina istriana nell'età napoleonica: Pirano 1805-13, Atti, Centro di ricerche storiche, Rovinj, Trst-Rovinj 1993, str. 9–121.

¹⁹ Prvi moderni popis prebivalstva v Istri, Histria colloquium III, Koper, 2012.

potrebno jemati kot ozemlje (teritorij, ital. *terra*), ki je sestavljeno iz dveh katastrskih občin, k.o. Piran-mesto in k.o. Piran-okolica, segajoče od obzidja do reke Dragonje. V turbulentnih časih na začetku 19. st. je velika večina prebivalstva res živela v mestu, toda zaradi izboljšanih varnostnih, zdravstvenih in socialnih razmer ter s tem povezano demografsko rastjo (in priselitvami) se je v drugi polovici stoletja začelo intenzivno naseljevanje piranskega podeželja (oz. k.o. Piran-okolica). Z nastopom Spezialortsrepertoriumov, kjer so rezultate popisov členili do nivoja posameznih k.o., je tega problema (preračunavanja podatkov) sicer konec, toda fama o mestu z 10.000 (in več) prebivalci se vleče vse do danes.²⁰

Mestno ozemlje (stadt) je imelo leta 1818 6.690 prebivalcev, 10 let pozneje 7.942, do l. 1846 pa že 8.834. V tem letu je bil izveden eden od uspešnejših poskusov ljudskega štetja. Sicer se je vlekel kot jara kača in ni bil povsod uspešno končan, tudi vsi rezultati niso bili objavljeni, toda Avstrijsko primorje je imelo, recimo temu, srečo. Leta 1847 je Giovanni Gerin publiciral enkratni zemljevid Primorja z vrisanimi cerkvenimi mejami. Kartografski genij je kot osnovno (najmanjšo) enoto zemljevida vzel k.o. in vsaki pripisal število prebivalstva po popisu iz 1846 ter tako dobil oz. izdelal pravi demografski biser, ki pa je na žalost, tudi v znanstvenem svetu, povsem neznan. Po tem viru je imel piranski teritorij 8.712 prebivalcev, še 541 oseb je živelo na Kaštelu, 197 na Savudriji in 1.261 v treh vaseh v zaledju občine.²¹

Z velikimi težavami so se Habsburžani spopadali tudi ob popisu, opravljenem v letih 1850–51, ko je imel stadt 9200 prebivalcev.²² Vendar se je država iz navedenih »poskusov« marsikaj naučila in popis v letu 1857 zaupala notranjemu ministrstvu, ki ga je tudi uspešno opravilo in državo popeljalo v moderno statistično dobo. Na njenem začetku je imelo mestno ozemlje 9.244 prebivalcev (občina 14.872).²³

²⁰ Nihče od avtorjev, ki so uporabili to številko, ni razložil, kdaj se je začel eksodus, ki je zmanjšal število meščanov na 7 tisoč, zakaj je do njega prišlo in kam je teh (navideznih) 3 tisoč meščanov emigriralo. To famo je najbolj širil Luigi Morteani. Svojo knjigo o Piranu iz leta 1886 (*Notizie storiche della città di Pirano*, Trst) je začel s skoraj istimi besedami (»Pirano, città di circa diecimila abitanti ...«) kot tisto, ki jo je napisal (*Pirano per Venezia*, Trst, 1906) dve desetletji pozneje (»Pirano, città di oltre diecimila abitanti ...«), pa čeprav je kot profesor zgodovine in geografije bival in poučeval v Piranu. Tudi Roglič v pomembnih delih (Jadranskega Instituta na Sušaku, *La Marche Julienne* (1945) na str. 56 in *Le recensement de 1910* (1946), enaka tabela na str. 27) omenja čez deset tisoč Pirančanov (10.153), le da v letu 1921, kar je v bistvu še večji absurd. Še nekaj novejših: Preložnik Andrej, Piran za radovednega pohajkovalca, *Vodnik po kulturni dediščini*, UP, ZRS, *Annales*, 2016, str. 7 (12.000); Egidio Ivetic, *Istria nel tempo*, Rovinj, 2006, str. 443) za leto 1821 navaja 6.150 prebivalcev (za Rovinjem takrat drugo največje mesto v Istri), za leto 1851 pa imaginarnih 9.100 (in še doda: »... l'unica città istriana che crebbe notevolmente nel periodo 1820–1850«). Zanimiv je primer regionalnega časopisa *La provincia*, ki sredi leta 1868 (1. 6., št. 11, str. 145–148) objavi podatek o desetisočih (»... Pirano che nel 1650 aveva col territorio circa 6000 anime, ne fa ora nella sola città 10.000« – podatki za občino pa so zanesljivi, opazen je celo upad zaradi kolere leta 1855) in čez osem let še demant (*La Provincia*, 1. 11. 1876, št. 21, str. 1928) v obliki kritike člankov o Istri, ki jih je v časopisu *Osservatore triestino* objavljal Loewenthal (»... Pirano ... hanno mai contato 10.000 anime.«).

²¹ Carta corografica della divisione ecclesiastica, politica e finanziaria dell'I.R. Litorale Austro-Illirico compilata sulla base di documenti ufficiali ed in ossequioso omaggio dedicata a S.M. Principe Arcivescovo di Gorizia Mons. Franc. Sav. Luschin metropolita nel regno Illirico ecc. Da Giovanni Gerini Geometra presso l'I.R. Misurazione Catastale 1847.

²² Perselli G., *Censimenti*, 1993, str. 252.

²³ *Popolazione e bestiame del Litorale secondo la numerazione del 31.10.1857*, Dunaj, 1859, str. 2.

3 Obdobje moderne statistike

Ko so na notranjem ministrstvu ugotovili, kakšen in kolikšen logistični podvig je izvedba popisa prebivalstva, ga je država hitro prenesla na ramena (pleča) občin. Tako so te oz. njeni uradniki držali v rokah škarje in platno pri vseh naslednjih popisih prebivalstva do konca monarhije (1869, 1880, 1890, 1900, 1910) – v popisu leta 1869, ko je zabeležena največja obljudenost mesta (7.691 prebivalcev), še brez usodnih posledic. Je pa prej omenjeno dejstvo zelo pomembno za razumevanje avstrijskih popisov prebivalstva od leta 1880, ko se v popisne liste prvič vnese rubrika o občevalnem jeziku. Emil Brix je o tem napisal lep (in poučen) stavek: »Izpolnjevanje obravnavane rubrike oz. popis prebivalstva nasploh je bil vedno in povsod tendencialen, saj ga je izvajal in revidiral politični organ s političnimi pretenzijami, kar mu je dajalo politične razsežnosti.«²⁴ Če se k temu doda še De Castrova ugotovitev, »Ufficiali di censimento cercarono di interpretare la umgangssprache nel modo più favorevole per la maggioranza Italiana,«²⁵ se lahko sklepa, da so iredentistični, protofašistični, italijanofilski in nacional-liberalni občinski uradniki množično goljufali pri vpisih v rubriko o jeziku²⁶. Kar se nenazadnje tudi nazorno vidi iz ohranjenega arhivskega (pra)gradiva (popisnih listov, torej zapisanic in naznanilnic avstrijskega popisa prebivalstva).²⁷ Sicer pa te nepravilnosti niso vplivale na rezultate samega števila prebivalstva.

Po letu 1869 se je število prebivalcev nekoliko znižalo, toda do prve svetovne vojne ni nikdar padlo pod 7.000 duš. Leta 1880 jih je bilo 7.387, leta 1890 7.224, leta 1900 7.006 in leta 1910 7.379.²⁸ Rezultate popisov je Državni statistični urad objavljal v *spezialortsrepertorium*ih oz.

²⁴ Brix Emil, Številčna navzočnost nemštva v južnoslovanskih kronovinah Cislitanije med leti 1848-1918: Problemi narodnostne statistike. *Zgodovinski časopis*, XXXI, 2, Ljubljana, 1987, str. 297–308.

²⁵ Diego de Castro, La revisione luogotenenziale del censimento austriaco del 1910 a Trieste. *Rivista Italiana di economia demografia e statistica*, XXXI, pos. št., Palermo, 1977, str. 137–180.

²⁶ Glej Pletikosić (2024).

²⁷ Različni popisni listi so rezultat različnih načinov popisa. Velika večina Cislitanije je bila popisana (popisovana) z zapisnicami, ki so jih izpolnjevali števeni komisariji (popisovalci), praviloma občinski uslužbenci. Hodili so od hiše do hiše in anketirali prebivalstvo. Drugi način je uporabljen v velikih mestih in deželnih središčih, kjer je bila pismenost neprimerno višja kot na podeželju. Tu so hišni lastniki (oz. njihovi podnajemniki) sami izpolnjevali naznanilnice. Števeni komisariji so zapisnice, tako kot hišni lastniki naznanilnice, morali predati občinskemu anagrafskemu uradu v obvezno (občinsko) revizijo. Ta razlaga je pomembna zaradi zavedanja, da so za vse rezultate, objavljene v uradnih statističnih publikacijah, odgovorni izključno občinski uslužbenci, izvajalci popisa. Razen za tiste v Trstu in Gorici leta 1910, ko je država revidirala (ne)delo teh dveh občinskih uprav. Ker ohranjeni originalni popisni listi avstrijskih modernih popisov prebivalstva omogočajo specifičen pogled na Avstrijsko statistiko, je potrebno omeniti institucije, ki hranijo te zgodovinske in demografske bisere. Največ jih je v tržaškem občinskem arhivu (naznanilnice za Trst) in Pokrajinskem arhivu v Gorici. Del goriških naznanilnic hranijo še v Državnem arhivu. Piranski arhiv ima zapisnice za piransko občino iz leta 1910, Tržaški državni arhiv pa zapisnice za del Kopra in občino Pomjan iz istega leta. Veliko in kontinuirano zbirko naznanilnic hranijo v ZAL, vendar je ta v tem primeru irelevantna, ker se na enojezičnih ozemljih ni potvarjalo podatkov v rubriki o jeziku.

²⁸ *Spezialortsrepertorium für das Österreichisch-Illyrische Küstenland. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31 Dezember 1910.* K. k. Statistische Zentralkommission, k. k. Hof- und Staatsdruckerei. Dunaj, 1918, str. 39.

krajevnih leksikonih (za posamezne avstrijske dežele), ki so goljufovimi občinskimi uradnikom in napakam navkljub²⁹ vrhunski statistični dosežki.

Največ statističnih podatkov za Piran za avstrijsko obdobje ponuja (k.k. Realschulprofessor in Wien, dr. Norbert) Krebs v svoji leta 1907 napisani študiji o Istri (*Die Halbinsel Istrien*, Leipzig, tabela na str. 152), vendar le za stadt (ki je št. deset tisoč dosegel v sedemdesetih letih 19 st.), tako je le pripomogel k širitvi fame.

Prva svetovna vojna je odnesla v zgodovino starega cesarja (Franca Jožefa) in njegovo cesarstvo (kraljestvo). Pirančanom se je izpolnil stoletni sen o pripadnosti italijanski državni tvorbi, čeprav se jim je vrnil kot bumerang. Najprej je za izpolnitev tega sna žrtvovalo svoja življenja 5 piranskih mladeničev, ki so s čolni zbežali čez Tržaški zaliv na italijansko stran, se tam prijavili kot prostovoljci in padli na soški fronti. Po tem (po vojni) so nove oblasti izvedle obsežen finančni rop celotnega pridobljenega ozemlja. Prebivalstvo je moralo avstrijske zlatnike menjati za italijansko poceni pločvino. Ker se je z novimi državnimi mejami zelo zmanjšalo tržaško gospodarsko zaledje in ker Trst Italiji ni bil edino okno v svet, kot Avstriji, se je njegov pomen zelo zmanjšal, ekonomija pa skrčila, kar se je kazalo v demografski, urbanistični in gospodarski stagnaciji mesta in njegovega bližnjega zaledja, h kateremu je pripadal tudi Piran. Pa še pregovorno vestne in poštene avstrijske uradnike zamenjajo podkupljivi uslužbenci z juga apeninskega škornja (polotoka).

Posledično se je drastično zmanjšalo število prebivalstva v mestu in v vsem italijanskem obdobju (1921–5587 (14.158);³⁰ 1931–6031 (14.857);³¹ 1936–5077 (14.225))³² komaj kdaj preseгло št. 6000. V času fašizma, leta 1933, so slovenski kleriki (RKC) izvedli tajno, privatno štetje slovanskega prebivalstva. Zanimivo je, da so v piranski občini takrat našteali

²⁹ Tem (nenamernim) napakam se reče *erare humanum est*. Npr., v SOR za Primorje za leto 1910 piše, da ima Nova vas v piranski občini 251 prebivalcev, v števnem operatu za omenjeno vas (SI-PAK-PI-758. Občina Piran, II. Avstrijsko obdobje. Popis prebivalstva 1910), pa jih je vpisanih (z vsemi podatki) 252. Očitno so že takrat obstajali (v tem primeru nenamerno) izbrisani.

³⁰ Uradne publikacije (Censimento della popolazione del Regno d'Italia al 1. dicembre 1921, III. Venezia Giulia, Ministero dell'Economia nazionale, Direzione generale della statistica-Ufficio del censimento, serie VI., volume III., str. 29 in 200) navajajo 10.153 oseb, vendar za ozemlje stadta brez izločene k.o. Portorož. Nerazumevanje tega dejstva je pripeljalo do širjenja dezinformacij, v bistvu že vidnega. Samo mimogrede naj bo opozorjeno na članek, ki piransko občino po popisu iz leta 1921 uvršča med slovansko govoreče (Somogy Stefano, Alcuni dati statistici sulle popolazioni della Venezia Tridentina e Giulia secondo la lingua d'uso degli abitanti, Annali di statistica, serie VIII, vol. II, Roma, 1948, str. 200–204).

³¹ Od leta 1931 se podatki za Piran-mesto in ostale frakcije publicirajo ločeno (VII censimento generale della popolazione 21 aprile 1931-IX, Volume II, Popolazione dei comuni e delle frazioni di censimento, Parte prima: Italia settentrionale, Istituto centrale di statistica del Regno d'Italia, Roma, 1933, str. 666).

³² V Piranskem arhivu je med nesortiranim gradivom obrazec (VIII censimento generale della popolazione – 21 aprile 1936-XIV, Riepilogo dei computi giornalieri di Sezione, Comune di Pirano, Provincia di Istria), v katerega je piranski občinski uradnik vnesel prve rezultate citiranega popisa. Po njih je bilo v mestu 5.236 oseb, v Portorožu 1.354, k.o. Piran-okolica 4.501, Savudrija 641, Kaštel 1.332, Sv. Peter 582, Padna 406 in Nova vas 291 (občina 14.343).

10.554 Italijanov, 400 Slovencev in 2000 Hrvatov.³³ Kabinetno štetje pa(č) vedno poraja kopico dvomov.

Da je Piran med 2. svetovno vojno utrpel zelo malo človeških izgub, potrjuje popis prebivalstva Istre, ki je bil opravljen oktobra 1945 (tim. Rogličeva anketa za potrebe mirovne konference v Parizu) in objavljen naslednje leto kot Cadastre National de l'Istrie. Po tem viru je imel Piran 5.035 (občina – v novem, zmanjšanem obsegu – 11.391) prebivalcev, čuden pa je podatek, da je bilo med njimi 430 Slovencev. Za razliko od Izole in Kopra se Slovani v Piranu niso množično naseljevali.³⁴

Ta in podobne napake so se Rogličevi ekipi zgodile predvsem zato, ker so nacionalnost prebivalstva določali (predvsem ali tudi) na podlagi njihovih priimkov, kar pa je še posebno v etnično mešani Istri znanstveno zelo spozvalno področje.³⁵

Prvi popis prebivalstva v socialistični Jugoslaviji je bil izveden dne 15. 3. 1948, v socialističnem delu (cona B) mednarodno priznane države STO pa dne 15. 12. istega leta.³⁶ Ker je bila državna meja med Jugoslavijo in STO v tistem času skrbno nadzorovana (ni bilo prostega pretoka ljudi, blaga in kapitala), ni bilo velikih migracij prebivalstva, zato je bilo zelo malo verjetno, da bi katerega izmed 5.350 Pirančanov (občina 12.413) popisali dvakrat, na primer v Jugoslaviji na začetku leta in ob preselitvi v STO še tam.

Drugače pa je bilo ob drugem jugoslovanskem popisu prebivalstva v letu 1953. Po podatkih iz Uradnega lista VUJA je razvidno, da so se tudi v coni B STO pripravljali na ta popis, vendar so se prizadevanja tudi hitro končala.³⁷

³³ Pelikan Egon, *Tajno štetje prebivalstva v Julijski krajini leta 1933*, Koper, 2002, str. 14 in 40. Samo objava vira brez komentarja.

³⁴ Prva množična naselitev slovensko govorečega prebivalstva v mesto se je zgodila jeseni (septembra) 1948 ob preselitvi dijakov (in njihovih učiteljev) pomorske šole iz Smedele pri Kopru. Največ 150 oseb (4 razredi, učitelji in uprava).

³⁵ Npr. med vidnejšimi hrvaškimi nacionalisti so bili poreški odvetnik (Ivan) Zuccon, učitelj na Kaštelu (Ante) Defrančeski, da ne govorimo o italijanskih nacionalistih, ki se jim priimki končujejo na -ich.

³⁶ Rezultati popisa so bili objavljeni v publikacijah *Prijava prebivalstva za preskrbo v Istrskem okrožju* z dne 15. 12. 1948, Statistični urad LRS, Ljubljana, april 1951 in *Podatki popisa prebivalstva 1948, rekonstrukcija za območja politično-teritorialnih enot SR Slovenije*, z dne 1.4.1965, Statistično gradivo, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, junij 1966. Zato je zagotovo vprašljiv podatek iz Geografskega atlasa (Zagreb, 1951, str. 54) o 6.874 meščanih.

³⁷ Najprej je bil v UL Vojaške uprave JLA jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja (Koper, 26. 5. 1952, št. 4, str. 47) izdan ukaz (št. 10) o vodenju imenika stalnih prebivalcev jugoslovanske cone STO. Osem mesecev pozneje je njen poveljnik polkovnik Miloš Stamatović na predlog političnega svetovalca, predstavnika vlade FLRJ, izdal odredbo o popisu prebivalstva v jugoslovanski coni STO na dan 31. 3. 1953. V istem UL (Koper, 21. 1. 1953, št. 1) je podpisal še odločbo o imenovanju in nalogah popisne komisije pri vojaški upravi JLA za popis prebivalstva v jugoslovanski coni STO na dan 31. 3. 1953 (str. 18) in navodilo o sestavi ter nalogah okrajnih in občinskih popisnih komisij za popis prebivalstva jugoslovanske cone STO, na omenjeni dan (str. 19). Čez dober mesec v naslednji številki Uradnega lista (Koper, 27. 2. 1953, št. 2) izide odločba o temeljnih obrazcih za popis prebivalstva (v jugoslovanski coni STO na dan 31. 3. 1953), ki vsebuje vprašanja za temeljni popisni obrazec (str. 41–43). Kljub temeljitim pripravam pa popis prebivalstva v coni B STO v letu 1953 ni bil izveden, ker je Stamatović podpisal tudi odredbo o odložitvi popisa prebivalstva v jugoslovanski coni STO (UL št. 3, Koper, 24. 3. 1953).

Očitno so se oblastniki zavedali, da jim prebivalstvo uhaja in da bo še odhajalo, zato se jim je zdelo nepotrebno popisovati ljudi, ki jih že jutri ne bo več. Tako so popis opravili po končanih množičnih migracijah spomladi (25. 4.) 1956.³⁸ Takrat je zabeleženo najnižje uradno število prebivalcev, in sicer 3.574 meščanov (brez Bernardina, Fornač in Razgleda 3.408) in 9.385 občanov. Čeprav je v uvodniku (v opombi 34) omenjene publikacije lepo opozorjeno, da podatki iz obeh popisov niso primerljivi zaradi intenzivnih migracij (od konca marca 1953 do konca aprila 1956),³⁹ je Zvezni zavod za statistiko brez kakšne opombe ali razlage podatke iz Prijave prebivalstva (1956) pridružil podatkom jugoslovanskega popisa (1953), kar je nesmisel, napaka in zavajanje. Dejansko stanje je v občinah Izola, Koper in Piran (enako velja za Buje, Novigrad in Umag) zamaknjeno za 3 leta. Število prebivalstva ob koncu eksodusa je postavljeno v čas še pred njegovim začetkom. Te napake je po zveznem zavodu prevzel (povzel) tudi republiški Statistični zavod in jih objavljaj v svojih izdajah. Razumljivo je, da so poleg podatkov o številu prebivalstva napačni tudi vsi indeksi, izračunanih na tej (napačni) osnovi.⁴⁰

Do naslednjega jugoslovanskega popisa prebivalstva v letu 1961 Piran nadomesti izgubljeno prebivalstvo (5.474, občina 11.410),⁴¹ vendar celotno socialistično obdobje (tako kot

³⁸ Stalno prebivalstvo v občinah Izola, Koper in Piran 25. 4. 1956, Statistično gradivo, Zavod za statistiko LRS, Ljubljana, september 1957. France Ostanek (Slovensko-hrvaška jezikovna meja v Istri, Annales, 3, Koper, str. 177–196) navaja št. 3.448 za mesto in (po podatkih Poročila sveta za šolstvo) 8.919 za občino.

³⁹ »... Pri uporabljanju podatkov iz publikacije je treba opozoriti, da jih ni mogoče prištevati k popisnim podatkom za ostale kraje v Jugoslaviji ...« (Stalno prebivalstvo ... str. 1). Tudi v uvodu brošure z naslovom Začasni podatki popisa prebivalstva 31. 3. 1961 Zavoda LR Slovenije za statistiko (Statistično gradivo, Ljubljana, junij 1961) je zapisano: »Ti podatki s stanjem z dne 31.3.1961 niso v celoti primerljivi s podatki popisa iz leta 1953. Popis leta 1953 ni zajel območja bivše cone B, t.j. Izole, Kopra in Pirana, kar nam onemogoča pravilno in točno primerjavo podatkov iz obeh popisov. Mesta Izola, Koper in Piran so bila popisana v letu 1956, ko se je nekaj ljudi še preselilo bodisi iz takratne LR Slovenije v bivšo B cono ali narobe, ali iz cone B v Italijo.« Toda kljub navedenim opozorilom so v brošuri računani indeksi rasti prebivalstva v letih 1953–61 na napačni osnovi (za Izolo, Koper in Piran). Zakaj, je res vprašanje. Zavod za statistiko LRS je v prvem Statističnem letopisu LRS iz leta 1955 rubrike o številu prebivalstva za leto 1953 (pravilno) pustil prazne (str. 16) in ni vpisoval napačnih števk ter računal napačnih indeksov, v naslednjih Statističnih letopisih pa je to prakso opustil. Še en 'zakaj' brez odgovora.

⁴⁰ O tem je avtor pisal že pred dvema desetletjema (Migracije v Piranu ... , Annales 20, Koper, 2000, str. 226). Vseeno nekaj zvez(d)nih primerov: Popis stanovništva 1961, knjiga X, Stanovništvo i domaćinstva u 1948, 1953, 1961, Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1965, str. 13 in 199; Popis prebivalstva in stanovanj v letu 1971, Prebivalstvo, knjiga VII, Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1975, str. 251; Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u 1981 godini, SZSS, Beograd, 1986, str. 378; In nekaj republiških: Prvi podatki popisa prebivalstva in stanovanj 31. 3. 1971 za občine in mesta SRS, Statistično gradivo št. 8/71, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, avgust 1971, str. 9, 10 in 15; Statistični podatki po občinah Republike Slovenije Statistično gradivo, št. 1/1994, Zavod SRS za statistiko, Ljubljana, 1994, str. 18; Redno so se te napake pojavljale v Statističnih letopisih Zavoda SRS za statistiko leta (v letniku) 1966 na str. 59, 1967 na str. 63, v letih 1968, 1969 in 1970 na str. 60, 1974 na str. 423, 1975 na str. 429, 1976 na str. 521, 1977 na str. 527, 1978 na str. 538 in 1979 na str. 593 in 618. Recimo še Krajevni leksikon iz leta 1960 (občina Piran, str. 23), pa Statistični letopis 1993, str. 396.

⁴¹ Popis stanovništva 1961, Knjiga X, Stanovništvo i domaćinstva u 1948, 1953. i 1961. Rezultati za naselja, SFRJ Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1965, str. 199. Tudi: Začasni podatki popisa prebivalstva 31. 3. 1961 (Podatki po registru prebivalstva), Statistično gradivo, Zavod LR Slovenije za statistiko, Ljubljana, junija 1961, str. 9. Kako je to potekalo po letih (samo za občino), glej Slovenska obala v številkah, Koper, 1972, tabela na str. 285. Toda opozorilo: tudi to literaturo (tabelo) je potrebno prišteti k prejšnji opombi (št. 39), saj je število občanov iz leta 1956 pripisano letu 1953, za leto 1956 pa je izmišljena št. 12.414 (v bistvu št. preb. leta 1948). Od leta (vključno) 1957 je potem v redu.

fašistično) ne preseže št. 6 tisoč. Leta 1971 so našeli 5.482 Pirančanov (občina 12.357),⁴² v letu 1981 pa število meščanov ponovno pade pod 5 tisoč (4.931).⁴³

To so sicer desetletja brez omembe vrednih razhajanj med uradnimi statističnimi podatki in dejanskim stanjem na terenu, toda že na začetku osemdesetih let 20. st. so v Piranu omejili promet in v ta namen na vhodu v mesto postavili zapornico (»rampo«), ki je (poleg maloobmejne prepusnice) pripeljala do novih razkorakov. Da ne bi izgubili pravice do parkiranja v mestu (in rednih obiskov Trsta), se mnogi odseljeni Pirančani niso odjavljali iz uradnih evidenc, nekateri pa so se iz istega razloga le fiktivno prijavljali. Tako je že popis v letu 1991 kazal večje število prebivalcev (4.788–16.768), kot jih je dejansko živelo pod piranskimi strehami.⁴⁴ Ta trend se je s spremembo družbenega sistema in predvsem zaradi učinkov »Jazbinškovega« stanovanjskega zakona še okrepil.

Skozi celotno socialistično obdobje, po izselitvi velike večine staroselcev, je mesto služilo kot odskočna deska za naseljevanje občine. Ker je bilo (že takrat) spomeniško zaščiteno, so meščani težko prihajali do dovoljenj za prenovno svojih bivališč, zato so se gmotno bolje stoječi izseljevali v novozgrajene portoroške hiše in nova lucijska (blokovska) stanovanja. Posledično so v mestu ostajali socialno šibkejši sloji, kar je povzročalo njegovo getoizacijo. Meščani so po letu 1991 poceni odkupljena stanovanja ponavadi drago proda(ja)li vikendašem in se izseljevali. Zaradi davkov (na nepremičnine) in parkirnega režima (abonma) so novi lastniki piranskih nepremičnin (ali njihov družinski član) v mestu prijaviли stalno bivanje, čeprav so dejansko živeli drugje. In razhajanje med realnostjo (?) in fikcijo (4.143–16.758 leta 2002)⁴⁵ se je počasi, vendar vztrajno iz leta v leto povečevala, do današnjih razsežnosti. Piran je po tej plati unikum samo v Sloveniji,⁴⁶ saj je že na vzhodnojadranski hrvaški obali takšnih krajev kar nekaj. Najbolj izstopajoč je Dubrovnik, kjer je razhajanje med realnostjo in fikcijo še veliko večje kot v Piranu.⁴⁷

⁴² Prvi podatki popisa prebivalstva in stanovanj 31. III. 1971 za občine in mesta SRS. Statistično gradivo, št. 8-71, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, avgusta 1971, str. 9 za občino in str. 15 za mesto. Zvezni vir iz leta 1975 le minimalno odstopa. Popis prebivalstva in stanovanj v letu 1971, Prebivalstvo VII. knjiga, Prebivalstvo in gospodinjstva 1948, 1953, 1961 in 1971, Rezultati po naseljih in občinah, SFRJ Zvezni zavod za statistiko, Beograd, 1975, str. 251 (5483 in 12.359).

⁴³ Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v SR Sloveniji, 31. 3. 1981. Prvi podatki po krajevnih skupnostih, Rezultati raziskovanj št. 229, Ljubljana, junij 1981, str. 228.

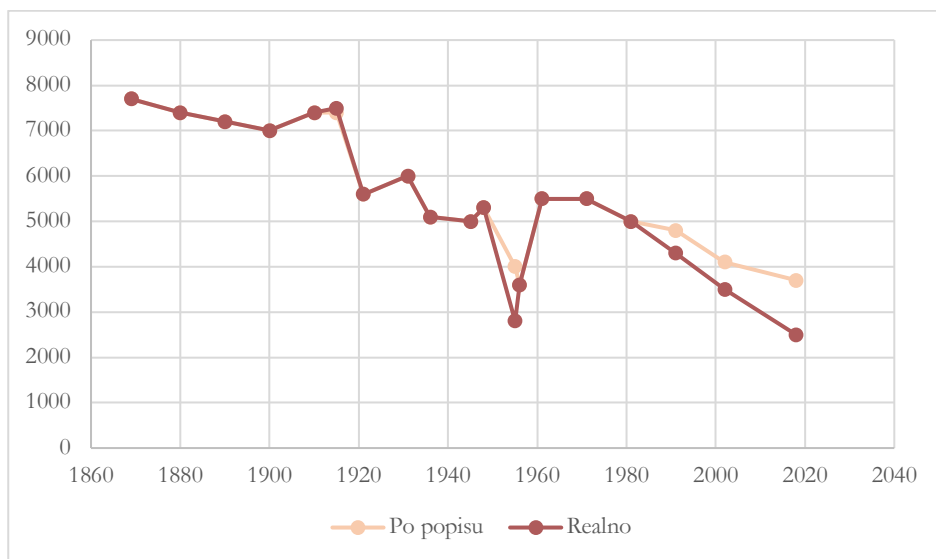
⁴⁴ Republika Slovenija, Popis 1991, 1-1-01 Prebivalstvo po spolu in starosti. V publikaciji Statistični podatki po občinah Republike Slovenije št. 5/1994 so na str. 175 podatki o številu Pirančanov v letih 1989 (5.030–17.299), 1990 (5.033–17.141), 1991 (5.104–17.507) in 1992 (4.912–17.299). Druga številka v oklepaju je število občanov.

⁴⁵ Prebivalstvo, gospodinjstva, družine, stavbe in stanovanja, naselja, Slovenija, Popis 2002. <http://www.stat.si/popis2002/si/rezultati>.

⁴⁶ Sicer se tudi v centru glavnega mesta dogaja nekaj podobnega, vendar se to na ravni MOL ne vidi, ob razdelitvi na stare (socialistične) občine pa bi bilo še kako opazno.

⁴⁷ Podobno raziskavo oz. popis prebivalstva (od vrat do vrat) znotraj obzidja so v Dubrovniku opravili pred desetletjem. Študentka doktorskega študija Povijest stanovništva (Zgodovina prebivalstva) je ugotovila, da je razmerje med prijavljenimi prebivalci in dejansko živječimi v mestu 5:1. Prijavljenih je bilo nekje 5.200, ga. Prohaska pa jih je našela okrog 1.100. Ze dve leti pozneje (2017) je njihovo število padlo pod tisoč. Glej: Prohaska Vlahinić Ana, Depopulacija dubrovačke povijesne jezgre: promjene u kretanju i strukturi stanovništva, mentor Ipšić Irena, Dubrovnik, Sveučilište u Zagrebu / Sveučilište u Dubrovniku, 2020.

V Demografski študiji občine Piran Urbanističnega inštituta RS iz novembra 2019 je zapisano, da je Pirančanov 3.733 in da je mesto v obdobju 2008–2019 izgubilo 463 prebivalcev. Še več o gibanju števila Pirančanov pa v opombi.⁴⁸

Slika 1: Število prebivalcev po uradnih popisih in glede na dejansko stanje na terenu od druge polovice 19. stoletja do danes.

Vir: Avtor, 2025. Podatki: Popisni viri, omenjeni v prispevku, in neformalni popis, 2020.

Na sliki 1 so z rdečo črto prikazana ugotovljena neskladja med krivuljo, ki povezuje rezultate posameznih uradnih popisov, in dejanskim stanjem na terenu.

Prvo neskladje sega v obdobje po zadnjem (modernem) avstrijskem popisu. Po njem, vsaj še do prve svetovne vojne, je zaradi izjemno ugodnih gospodarskih razmer št. prebivalcev zagotovo še vsaj malo naraslo, padati pa začne proti koncu vojne, ko so lačni meščani bežali na podeželje, in ob koncu vojne z izselitvijo večine tujerodnih prebivalcev (državnih uradnikov – uslužbencev, obrtnikov, trgovcev itd.).

⁴⁸ Pletikosić I., I percorsi e l'intensità delle dinamiche migratorie di Pirano d'Istria nel secondo Novecento, Per una storia della popolazione Italiana nel Novecento, SIdES, Udine, 2016, str. 287-295; Krmac D., Il demografo de Castro e la popolazione di Pirano vita natural durante, Diego de Castro, Piran, 2007, str. 138-152; Mattiuz O. M., Popolazioni dell'Istria, Fiume, Zara e Dalmazia (1850-2002), Trst, 2005, tabelle str. 229-237; Pletikosić I., Vpliv selitvenih gibanj na spreminjanje števila prebivalcev v Piranu sredi 20. stoletja, Annales 26, Koper, 2001, str. 387-394; Pletikosić I., Migracije v Piranu med drugo svetovno vojno in neposredno po njej, Annales 20, Koper, 2000, str. 217-230; Mattossi A. in Krasna F., Il «Censimento riservato» del 1939 sulla popolazione alloglotta nella Venezia Giulia, Trst, 1998, tabeli na str. 9 in 31; Perselli G., Censimenti, 1993, str. 252; Ostanek F., Slovensko-hrvaška jezikovna meja v Istri, Annales, št. 3, Koper, 1993, str. 177-196; Gravisi G., Toponomastica del comune di Pirano, Poreč, 1932, str. 4.

Drugo neskladje nam prinesejo petdeseta leta 20. st. Množično izseljevanje italijansko govorečih staroselcev (eksodus) se je začelo jeseni 1953 in končalo spomladi 1956. Glede na razmerje med imigranti in emigranti je imelo mesto najnižje št. prebivalcev (manj kot tri tisoč) nekako ob koncu poletja 1955. Od takrat do popisa aprila 1956 je bilo priselitev več kot odselitev, zato je št. prebivalstva nekoliko naraslo.

Zadnje neskladje se je začelo v osemdesetih letih 20. st. ter se z leti povečevalo do današnjih razsežnosti. Dejansko stanje je bilo ugotovljeno na osnovi neformalnega popisa, ki ga je po naročilu krajevne skupnosti (KS) izvedel avtor v letu 2020.

Graf nam tudi lepo izriše vsa štiri depopulacijska obdobja. Prvo takoj po prvi svetovni vojni, drugo, kot posledico velike gospodarske krize, ko so se Pirančani množično izseljevali v Ameriko, tretje v času eksodusa in zadnje, najdaljše, ki poteka že pol stoletja. Od sedemdesetih let 20. st. mesto izgublja povprečno približno petdeset stalnih prebivalcev letno. Trenutno ima najnižje št. prebivalcev v vsej svoji moderni zgodovini (vrnitev v srednji vek), še nižje kot po eksodusu, ko so o njem govorili kot o mestu duhov.

4 Izhodišča (neformalnega) popisa prebivalstva KS Piran v letu 2020

Prizadevanja za ugotovitev razhajanja med uradnim številom prebivalstva in dejanskim stanjem so se v bistvu začela poleti 2005. Takrat (5. 7. 2005) je piranska županja Vojka Štular sprejela sklep (št. 35102-1/05) o imenovanju projektne sveta za že potekajoči projekt z delovnim naslovom Piran – moje mesto. Le ta (v začetku še) ni imel nekega formalnega voditelja oz. odgovorne osebe, obseg del na projektu se je povečal, nadzor zmanjšal, stvari so se začele podvajati in vse to je predvidoma vplivalo na idejo o projektne svetu. Vanj so bili imenovani Sonja-Ana Hoyer, Fulvia Zudič, Dušan Mrdaković, Salko Pivač in avtor pričujočega članka. Naloga projektne sveta je bila, da s strokovno službo (Urad za gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in investicije oz. Boris Kočevar in Manca Plazar kot zunanja sodelavka) sodeluje pri zagotavljanju potrebnih podatkov in pri pripravi projekta, da obravnava vmesna in končna poročila strokovne službe, da poroča županji in občinskem svetu ter da promovira projekt oz. seznanja javnost. Iz zapisnika prve seje projektne sveta (26. 1. 2006) je razvidno, da je ta ustanovitelju že takrat sugeriral neformalni popis prebivalstva. Na drugi seji sveta (22. 6. 2006) je strokovna služba predstavila osnutek gradiva strategije s poudarkom na strateških ciljih projekta in oblikovanju programov ukrepov za doseganje izbranih strateških ciljev projekta. Ko smo člani projektne sveta to dolgovezje odposlušali do konca, smo ustanovitelju razložili med drugim tudi to, da strategija nima baze, osnov, na katerih bi temeljili izračuni o parkirnih mestih, količini smeti in pasjih iztrebkov itd. In da jih tudi ne bo mogla imet, dokler uporabniki projekta ne bodo prešteti.

Avtor pričujočega članka je z mediatorko na projektu, Gordano Mlakar, Uradu za gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in investicije posredoval temeljito analizo (kritiko) strategije (23. 2. 2007, kot odgovor na dopis z dne 1. 2. 2007), v kateri ni bil pozabljen tudi poudarek na potrebi po (celo periodičnem) popisu meščanov. Ta je bil ob upoštevanju najnižjih stroškov dela in urnih postavk (saj cilj popisa ni bil osebni zaslužek, temveč javno dobro) pavšalno ocenjen na približno 6.000 takratnih nemških mark. Potem pa so prišle volitve, na katerih so novi zloščeni moški čevlji premagali, nadomestili, zamenjali stare znošene ženske balerinke⁴⁹ in projekt je odšel v pozabo. Vodja projekta je sporočil, da za popis občina nima denarja (v prevodu – interesa), novemu županu pa se ni zdelo vredno niti razpustiti, ukiniti organ, ki ga je njegov predhodnik s sklepom ustanovil. Tako je propadel prvi poskus.

Puška sicer ni bila vržena v koruzo, kot je razvidno iz članka novinarja Mužiča v Žurnalu (6. 11. 2010, str. 6 – glej sliko 2), je pa minilo šest let do drugega. Ta sega v začetek leta 2013, ko je bil predsednik KS Piran Davorin Petaros. Kot zaveden in rojen Pirančan je sicer dobro poznal pereče demografske probleme mesta, toda ukleščen s finančno konstrukcijo prenove telovadnice ni mogel ponuditi več od mesečnega proračuna KS, kar je bilo 800 evrov. Zaradi stroškov, ki bi jih imel izvajalec ob dejstvu, da je živel z družino v Ljubljani, je propadel še drugi poskus.

Slika 2: Članek, objavljen 6. 11. 2010 v časopisu Žurnal, o nameri izvedbe terenske raziskave o demografski sliki v Piranu.

Vir: Mužič, 2010.

⁴⁹ Ta stavek je sestavljen na podlagi predvolilnih plakatov. Takrat je Vojko Štular na županskih volitvah premagal Tomaž Gantar. Tudi sosednja Izola je namesto županje dobila župana.

V tretje je šlo rado, ko se je pisalo leto 2019. V KS Piran so bili izvoljeni ljudje, ki so se pač zavedali problema in dejstva, da je čas, da se ga reši. Zato je njihova predsednica Zora Mužinić z izvajalcem (avtorjem) sklenila avtorsko pogodbo (6. 12. 2019) za avtorsko delo: Popis prebivalstva k.o. Piran, obdelava podatkov, poročilo, predstavitev in objava članka. Tako so bili končno izpolnjeni vsi pogoji za začetek del na tem dolgo načrtovanem in nestrpno pričakovanem projektu. Ta je dobil uradnega naročnika ter sponzorja oz. plačnika. Ker je bilo spet javno dobro postavljeno pred osebni interes, je avtor naročniku zaračunal samo osnovne materialne stroške oz. 2.000 evrov.

5 Metodologija (neformalnega) popisa prebivalstva KS Piran v letu 2020

Osnovni namen pričujočega popisa je bil izvedeti število ljudi, ki čez vse leto dejansko prebivajo pod piranskimi strehami. Ob tem pa vsaj še nekaj parametrov, pomembnih za načrtovanje mestnega utripa (življenja).

[illegible]

Slika 3: Popisni list, uporabljen v študiji.
Vir: Avtor, 2020.

Tako je nastal popisni list (glej sliko 3), kjer se hiše delijo na naseljene in nenaseljene, enako kot stanovanja v naseljenih hišah. Prebivalci naseljenih stanovanj so popisani po gospodinjstvih. Prvi vprašani sta namenjeni statusu osebe in stanovanja, torej ali je popisovana oseba stalni prebivalec in ali je stanovanje lastniško oz. najemniško. Ti dve vprašanji (rubriki) sta bili umeščeni, ker se je predvidevalo, da bodo različne strukture imele različne potrebe. V nadaljevanju sta rubriki o spolu in starosti, ki omogočata izdelavo spolno-starostne piramide. Kraj rojstva in jezik v družini izrišeta migracijsko zaledje. Jezik v družini zajame tudi drugo generacijo priseljencev, rojenih v Kopru in Izoli. Sledijo vprašanja o zaposlitveni strukturi in poklicu, času prihoda v mesto, posesti prevoznega sredstva (tudi plovila) in domačih živali (predvsem psov in mačk).

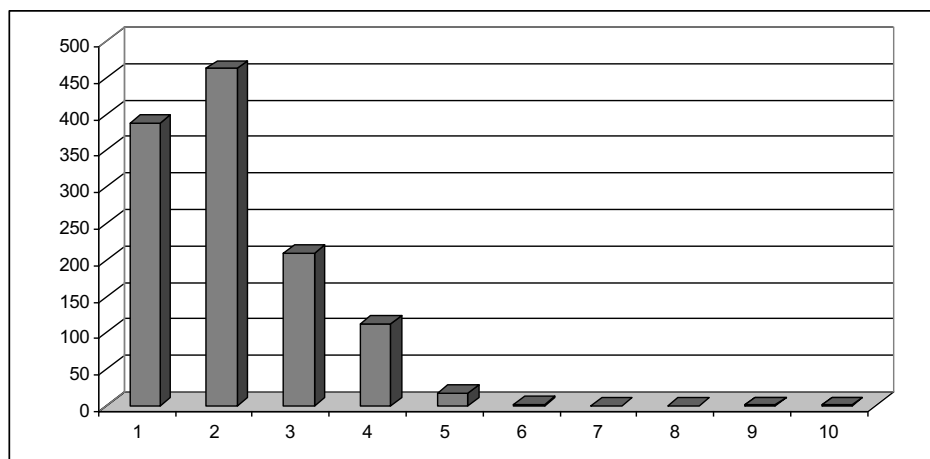
Piranska civilna iniciativa je priskočila na pomoč s popisovalci in informatorji in še februarja je popis potekal po zastavljenih smernicah. Po približno desetini opravljenega popisa je višja sila udarila z vso močjo in visoke aspiracije treščila na trda tla nove (covid) realnosti. Zadovoljiti se je bilo potrebno z golim številom prebivalstva (sicer po gospodinjstvih) in s spoznanjem razmerja med stalno in začasno (občasno) zasedeno stanovanjsko površino.

Popisane so vse osebe, ki so izpolnjevale dva osnovna pogoja. Prvi je bil ta, da jih je popisovalec popisal na naslovu bivanja in drugi, da so sosedje potrdili, da niso vikendaši. Če je le bilo več sosedov, so bili tudi podatki večkrat (vsaj dvakrat) preverjeni. V bistvu se je zaradi pandemije popis prelevil v nekakšen letni monitoring prebivalstva s kritičnim datumom 31. 12. 2020.

6 Rezultati (neformalnega) popisa prebivalstva KS Piran v letu 2020

Pričujoči popis je zajel 1.234 objektov s hišno številko v k.o. Piran. Od tega jih je bilo 1.017 v mestu in 217 v predmestjih (Arze, Fiesa, Fornače, Oljčna pot, Razgled in Regentova). Takih, ki so naseljeni čez vse leto, je 687, občasno zasedenih (oz. večji del leta praznih) stavb (počitniški domovi, apartmaji za oddajanje, hostli, hoteli, vikendi, šole, sodišče, pomorski muzej, občina itd.) pa 547.

V omenjenih 687 naseljenih hišah je 1.832 stanovanj. Od teh je tretjina (639) počitniških, v 1.193 stalno naseljenih pa živi ali prebiva 2.508 oseb, in sicer 1.978 v mestu ter 530 v predmestjih. Število naseljenih stanovanj (hiš, objektov) je enako številu gospodinjstev. Kot prikazuje slika 4, je število gospodinjstev s samo enim članom 388, z dvema 462, s tremi 209, s štirimi 112, s petimi 18, s šestimi 2 ter po eno devet- in desetčlansko.

Slika 4: Gospodinjstva po številu članov v KS Piran.

Vir: Avtor, 2025. Podatki: Popisni viri, omenjeni v prispevku, in neformalni popis, 2020.

Med 1.017 hišami v mestu je 453 večji del leta neposeljenih, v 564 pa se vhodna vrata redno, vsak dan, tudi večkrat dnevno odpirajo (in zapirajo). V njih je 1.563 stanovanj, 609 večino leta praznih in 954 naseljenih čez vse leto. Ta gostijo 1.978 prebivalcev, povprečno gospodinjstvo pa šteje (skoraj) točno dva člana.

V predmestjih je od 217 hiš 94 praznih. Vendar je podatek zavajajoč, saj so predmestja v bistvu gosto naseljena, dve tretjini praznih objektov pa odpade na skoraj popolnoma počitniškarsko Fieso. Brez Fiese so gospodinjstva v predmestjih bistveno (več kot dvojno) številčnejša od tistih v mestu.

KS je deljena na mesto (hiše znotraj obzidja) in predmestja (hiše izven obzidja) zaradi osnovnega življenjskega vprašanja, ki ga imajo meščani, prebivalci predmestja pa ne, tj. kje parkirati svojega jeklenega konjička.

7 Zaključna razmišljanja

Trenutno razhajanje med uradnimi podatki in piransko stvarnostjo znaša približno tisoč dvesto oseb oz. skoraj točno tretjino prebivalstva. Glede na dejstvo, da pod piranskimi strehami živijo tudi uradno neprijavljeni (oz. prijavljeni drugod) prebivalci, je fiktivno prijavljenih v mestu še več, kot je sama razlika med št. stalno prijavljenih in dejansko živječih.

Zaradi logike oplajanja kapitala, oz. kapitalizma v katerem živimo, predvidoma ni mogoče napovedati ustavitve že nekaj desetletij trajajočega procesa počasnega, a vztrajnega

izumiranja mesta, v katerem recimo smrt ali ločitev skoraj obvezno povzročita padec št. prebivalcev, saj potomci ali ločenci nepremičnino navadno prodajo, kupci (teh v bistvu dragih kvadratnih metrov) pa so od drugod in redko bivajo v njej.

Kaj je skupnega vsem tem mestom, z Dubrovnikom na čelu, da doživljajo takšno usodo? Zelo visoka cena nepremičnin. Višja kot je cena m² stanovanjske površine, večja je razlika med številom stalno prijavljenih prebivalcev in številom oseb, ki v mestu dejansko prebivajo oz. živijo.

To stanje je posledica tržnih odnosov, zakonitosti v kapitalistični družbi, ki pa so zelo nevarni za demokracijo. Pirančani se znamo dobro organizirati, kar smo že večkrat dokazali, toda tudi z največjimi napori dosegamo le eno od najnižjih volilnih udeležb v Deželi. Bolj kot se bo zniževalo št. prebivalcev oz. povečevalo razhajanje med dejansko in navidezno živčimi meščani, težje bo pričakovati uspešne referendumne. In kdo nam bo potem (in kako) dokazoval, dopovedoval, da je diktatura kapitala kakorkoli boljša od diktature proletariata?

Eden od zaključkov je tudi, da so komunalne službe večino leta predimenzionirane, saj se po poletju število oseb v mestu zmanjša na (ne za!) tretjino poletnega. Vzdržuje pa se poletni standard komunalnih storitev in ta luskuz seveda stane oz. nekdo ga plača.

Sredi leta 2018 je bil objavljen podatek Statističnega urada Slovenije (*Primorske novice*, 7. 6. 2018), da je Piran najgostejše naseljeno mesto v Sloveniji, s skoraj 5.500 prebivalci na kvadratni kilometer. Že takrat je to zvenelo kot dober vic, zdaj pa je potrjena dobra šala.

Na koncu še prisrčna zahvala vsem someščanom, ki so kakorkoli prispevali k popisu oz. uspešnemu zaključku projekta. Brez njihovega sodelovanja se vse skupaj enostavno ne bi izšlo.

Literatura in viri

Apollonio Almerigo, Una cittadina istriana nell'età napoleonica: Pirano 1805-13, Atti, Centro di ricerche storiche, Rovinj, Trst-Rovinj 1993.

Barbalić Fran, Narodna borba u Istri od 1870 do 1915 godine, JAZU, Zagreb, 1952.

Bernik Stane, Koper Izola Piran, Ljubljana, 1968.

Boltin-Tome Elica in Karinja Snježana, Grubelce in Sečoveljska dolina v zgodnjem rimskem času, Annales, 22, Koper, 2000.

Brix Emil, Številčna navzočnost nemštva v južnoslovanskih kronovinah Cislitvanije med leti 1848–1918: Problemi narodnostne statistike. Zgodovinski časopis, XXXXI, 2, Ljubljana. 1987.

Caprin Giuseppe, Marine istriane, Trst, 1889.

Carta corografica della divisione ecclesiastica, politica e finanziaria dell' I.R. Litorale Austro Illirico compilata sulla base di documenti ufficiali ed in ossequioso omaggio dedicata a S.M: Principe Arcivescovo di Gorizia Mons. Franc. Sav. Luschin metropolita nel regno Illirico ecc. Da Giovanni Gerini Geometra presso l' I.R. Misurazione Catastale 1847.

Censimento della popolazione del Regno d'Italia al 1. dicembre 1921, III. Venezia Giulia, Ministero dell'Economia nazionale, Direzione generale della statistica-Ufficio del censimento, serie VI., volume III.

Demografska študija občine Piran, Urbanistični inštitut RS, Ljubljana, novembra 2019.

Deželni zbor Mejne grofije Istre (1861–1916), Histria documentum III, Koper, 2011.

de Castro Diego, La revisione luogotenenziale del censimento austriaco del 1910 a Trieste. Rivista Italiana di economia demografia e statistica, XXXI, pos. št., Palermo, 1977.

Enciklopedija Slovenije, 8. del, Ljubljana, 1994.

Erceg Ivan, Struktura stanovništva i njegova socialno-ekonomska osnova u bivšoj Mletačkoj Istri (1803). Acta historico-economica Iugoslaviae, Zagreb 1982.

Geografski atlas, Zagreb, 1951.

Gravisi Gianandrea, Toponomastica del comune di Pirano, Poreč, 1932.

Ivetic Egidio, L'Istria moderna, Trst-Rovinj 1999.

Ivetic Egidio, Istria nel tempo, Rovinj, 2006.

Krajevni leksikon, Ljubljana, 1960.

Krmac Dean, Il demografo de Castro e la popolazione di Pirano vita natural durante, Diego de Castro, Piran, 2007.

La provincia, 1. 6. 1868, št 11.

La Provincia, 1. 9. 1872, št. 17.

La Provincia, 16. 9. 1873, št. 18.

La Provincia, 1. 11. 1876, št. 21.

Mattiuz Olinto Mileta, Popolazioni dell'Istria, Fiume, Zara e Dalmazia (1850–2002), Trst, 2005

Mattossi Andrea in Krasna Francesca, Il »Censimento riservato« del 1939 sulla popolazione alloglotta nella Venezia Giulia, Trst, 1998.

Morteani Luigi, Notizie storiche della città di Pirano, Trst, 1886.

Morteani Luigi, Pirano per Venezia, Trst, 1906.

Nicolich Emanuele, Saline di Pirano, Trst, 1882.

Ostaneck France Slovensko-hrvaška jezikovna meja v Istri, Annales, 3, Koper, 1993.

Pelikan Egon, Tajno štetje prebivalstva v Julijski krajini leta 1933, Koper, 2002.

Perselli Giulio, Censimenti, 1993.

Peršič Janez, Pravni in družbeni položaj tujih bankirjev v Piranu (v 14. in 15. stoletju), Zgodovinski časopis, št. 39/4, Ljubljana, 1985.

Pletikosić Ivica, Migracije v Piranu med drugo svetovno vojno in neposredno po njej, Annales 20, Koper, 2000.

Pletikosić Ivica, Vpliv selitvenih gibanj na spreminjanje števila prebivalcev v Piranu sredi 20. stoletja, Annales 26, Koper, 2001.

Pletikosić Ivica, I percorsi e l'intensità delle dinamiche migratorie di Pirano d Istria nel secondo Novecento, Per una storia della popolazione Italiana nel Novecento, SIDEs, Udine, 2016

Pletikosić, Ivica. Moderni habsburški popisi prebivalstva v Cislajtaniji in njihove zlorabe v avstrijsko-ilirskem Primorju iz perspektive ohranjenih popisnih listov (zapisnic in naznanilnic). Revija za geografijo, 19(2), 1-16, 2024.
<https://doi.org/10.18690/rg.19.2.4331>

Podatki popisa prebivalstva 1948, rekonstrukcija za območja politično-teritorialnih enot SR Slovenije, z dne 1. 4. 1965, Statistično gradivo, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, junij 1966.

Popis prebivalstva, gospodinjstev in stanovanj v SR Sloveniji, 31. 3. 1981. Prvi podatki po krajevnih skupnostih, Rezultati raziskovanj št. 229, Ljubljana, junij 1981

Popis prebivalstva in stanovanj v letu 1971, Prebivalstvo, knjiga VII, Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1975.

Popis stanovništva 1961, knjiga X, Stanovništvo i domaćinstva u 1948, 1953, 1961, Savezni zavod za statistiku, Beograd, 1965.

- Popis stanovništva, domaćinstva i stanova u 1981 godini, SZZS, Beograd, 1986.
- Popolazione e bestiame del Litorale secondo la numerazione del 31.10.1857, Dunaj, 1859.
- Prebivalstvo, gospodinjstvo, družine, stavbe in stanovanja, naselja, Slovenija, POPIS 2000.
<http://www.stet.si/popis2002/si/rezultati>
- Preložnik Andrej, Piran za radovednega pohajkovalca, Vodnik po kulturni dediščini, UP, ZRS, Annales, 2016.
- Prijava prebivalstva za preskrbo v Istrskem okrožju z dne 15.12.1948, Statistični urad LRS, Ljubljana, april 1951.
- Prohaska Vlahinić Ana, Depopulacija dubrovačke povijesne jezgre: promjene u kretanju i strukturi stanovništva, mentor Ipšić Irena, Dubrovnik, Sveučilište u Zagrebu / Sveučilište u Dubrovniku, 2020.
- Prvi moderni popis prebivalstva v Istri, Histria colloquium III, Koper, 2012.
- Prvi podatki popisa prebivalstva in stanovanj 31.3.1971 za občine in mesta SRS, Statistično gradivo št. 8/71, Zavod SR Slovenije za statistiko, Ljubljana, avgust 1971.
- Republika Slovenija, Popis 1991, 1-1-01 Prebivalstvo po spolu in starosti.
- Roglić Josip, La Marche Julienne, Jadranski Institut, Sušak, 1945.
- Roglić Josip, Le recensement de 1910, 1946.
- SI-PAK-PI-758. Občina Piran, II. Avstrijsko obdobje. Popis prebivalstva 1910.
- Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787 (1804), Opisi, 3. zvezek.
- Slovenska obala v številkah, Koper, 1972.
- Snoj Damjan, De pavone. Ob najdbi fibule iz Pirana, Annales, 3, Koper, 1993.
- Somogy Stefano, Alcuni dati statistici sulle popolazioni della Venezia Tridentina e Giulia secondo la lingua d'uso degli abitanti, Annali di statistica, serie VIII, vol. II, Roma, 1948.
- Spezialortsrepertorium für das Österreichisch-Illyrische Küstenland. Bearbeitet auf Grund der Ergebnisse der Volkszählung vom 31. Dezember 1910. K. k. Statistische Zentralkommission, k. k. Hof- und Staatsdruckerei, Dunaj, 1918.
- Stalno prebivalstvo v občinah Izola, Koper in Piran 25.4.1956, Statistično gradivo, Zavod za statistiko LRS, Ljubljana, september 1957.
- Statistični letopis LRS 1955, Zavod za statistiko LRS, Ljubljana 1955.
- Statistični letopisi SRS, Zavod SRS za statistiko, Ljubljana 1966–1979.

Statistični letopis RS 1993, Zavod RS za statistiko, Ljubljana 1993.

Statistični podatki po občinah Republike Slovenije, Statistično gradivo, št. 1/1994, Zavod RS za statistiko, Ljubljana, 1994.

Statistični podatki po občinah Republike Slovenije, Statistično gradivo, št. 5/1994, Zavod RS za statistiko, Ljubljana, 1994.

Stokin Marko, Kontinuiteta poselitve v mestnih jedrih Kopra, Izole in Pirana, Kultura narodnostno mešanega ozemlja slovenske Istre, Ljubljana, 1993.

Sučević Maša Sakara, Tri prazgodovinske naselbine na slovenski obali, Annales 18, 2, Koper, 2008.

Suić Mate, Antički grad na istočnom Jadranu, Zagreb, 1976.

UL Vojaške uprave JLA jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja, Koper, 26. 5. 1952, št. 4.

UL Vojaške uprave JLA jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja, Koper, 21. 1. 1953, št. 1.

UL Vojaške uprave JLA jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja, Koper, 27. 2. 1953, št. 2.

UL Vojaške uprave JLA jugoslovanske cone Svobodnega tržaškega ozemlja, Koper, 24. 3. 1953, št. 3.

Visitationes Generales Status Dioecesis Justinopolitanae sub Episcopo Francisco Zeno 1660-1680, Koper, 2012.

VII censimento generale della popolazione 21 aprile 1931-IX, Volume II, Popolazione dei comuni e delle frazioni di censimento, Parte prima: Italia settentrionale, Istituto centrale di statistica del Regno d'Italia, Roma, 1933.

Začasni podatki popisa prebivalstva 31. 3. 1961 Zavoda LR Slovenije za statistiko, Statistično gradivo, Ljubljana, junij 1961.

Summary

Data on the number of inhabitants of Piran for earlier periods are derived from available literature, while data after 1857, that is, after the first modern Austrian population census, are based on official statistical sources and publications. Toward the end of the 20th century, still during the socialist period, a discrepancy emerged between the officially recorded population and the number of people actually residing permanently in the town. Following the change in the social system, the new authorities adopted the so-called »Jazbinšek Act« on the privatization of socially owned housing, which further significantly increased this discrepancy. To determine the number of “imaginary” residents, the study applied a method that offers the most realistic results under the given circumstances, namely a door-to-door census. This was made possible by the author’s relevant academic background (a PhD in demography), the small size of the town, his half-century residence there (and personal familiarity with most respondents), and the assistance of local residents. Without their cooperation and goodwill, the preparation of this article would not have been possible.

